

ŻYCIE NOWOGRÓDZKIE

PISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Wychodzi codziennie.

Adres: Redakcji i Administracji
NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja Nr. 1.
Telefony Nr. 75, 100
CZYNNNA CODZIENNIE z wyjątkiem świąt
od godz. 11 rano do godz. 2 w nocy.

CENA PRENUMERATY miesięcznie . 2.40

CENA OGŁOSZEŃ: przed tekstem 40 gr., w tekście (przed kronką) 50 gr., za tekstem 20 gr. za millimetr jednospaltowy, drobne za wyraz 10 gr. posady i prace poszukiwane po 5 gr. za wyraz. Fantazyjne i tabele o 50% drożej.

IGRASZKI WALDEMARASA

Nadchodzące w ciągu ostatnich kilku dni depezy z Kowna donoszą, iż Waldemaras weźmie osobiście udział w zapowiedzianych na dzień 30 marca rokowaniach polsko-litewskich w Królewcu, zaznaczając równocześnie, iż prasa litewska wspomina o gorączkowym przygotowywaniu materiałów mających być podstawą wytoczenia pretensyj do Polski o odszkodowanie za rzekome straty poniesiony przez Litwę przy zajęciu Wileńszczyzny przez gen. Żeligowskiego.

Doświadczenia ostatnich trzech miesięcy dowiodły, iż Waldemaras umyslnie stawia warunki nie do przyjęcia, w tym wypadku kwestię Wileńszczyzny, by znów zarzucić Polsce złą wolę, odwiec rokowania, zakpić z Rady Ligi Narodów, która już dwukrotnie na porządku dziennym stawiała „sprawozdanie z przebiegu rokowań polsko-litewskich”, i w dalszym ciągu kontynuować nieporozumiałą taktykę sztywności i trudności.

Mające więc rozpocząć się rokowania w Królewcu niewątpliwie dostarczą przyszłej sesji Rady Ligi Narodów wiele ciekawego materiału o ile Waldemaras będzie się trzymał dotychczasowej taktyki, polegającej między innymi na samowolnym interpretowaniu uchwał Rady, jak to miało miejsce w depezy na odpowiedź wzywającej go do Genewy, w której swoistym sobie stylem, oświadczył, iż Rada L. N. nie stworzyła żadnego organu czuwającego nad wykonaniem rezolucyj i informowaniem o przebiegu rokowań, a przeto sprawozdanie w tej kwestii nie może ukazać się inaczej, jak tylko w porządku ustanowionym przez procedurę Rady.

Oficjalne wnieście na czerwcową sesję Rady kładzie kres wszelkim wątpliwościom p. Waldemaras a i świadczy o tem, że powołanie organu mającego czuwać nad wykonaniem rezolucyj jest zbędne, gdyż sama Liga Nar. jest takim organem. Świadczy to również, jak wielką wagę przywiązuje Liga do jak najszybszego uregulowania stosunków polsko-litewskich, bezpośrednio między temi państwami z wykluczeniem stron trzecich.

Sytuacja nasza jest jasna. Stajemy do rokowań, biorąc za podstawę te punkty, które wymienił w pierwszej swej nocie minister Zaleski i od nich ani na włos nie odstępimy.

Inaczej jest z p. Waldemarasem. Jego ostatnie wystąpienia ośmieszyły go do reszty zagranicą, obniżyły autorytet całego narodu litewskiego, który gnębiony przez klikę szowinistów, znosi upokorzenia z winy nieporozumiałego dyktatora.

Do czasu jednak. Cierpliwość ma swoje granice.

Litwa stara się zamyslić oczy zagranicy

Odprawa prasy francuskiej.

PARYŻ (Pat.) 15.III. Poseł litewski w Paryżu Plimas rozesłał prasie francuskiej komunikat w którym dowodzi, że prasa przedstawia w tendencyjnym świetle zachowanie się rządu litewskiego w stosunku do decyzji Rady Ligi Narodów z dnia 10 grudnia ub. r. w sprawie sporu polsko-litewskiego.

Rady Ligi Narodów Auroz zaznacza, że Polska gotowa jest w każdej chwili porozumieć się z Litwą, jedynie Waldemaras czyni wszystko, aby uniemożliwić przeprowadzenie. Oświadcza, że zachowanie się Waldemarasu stwarza nadzwyczajną trudną sytuację dla przedstawicieli rządu litewskiego zagranicą.

Komunikat zawiera cały szereg insynuacji skierowanych przeciwko Polsce czyniąc ją odpowiedzialną za odwiekanie porozumienia.

Zaznacza, iż pertraktacje w Królewcu mogą dojść do skutku jedynie pod warunkiem, że organa Ligi Narodów, których udział przewidziany jest przez decyzję Rady Ligi Narodów z dnia 10-go grudnia ub. r. będą podczas pertraktacji w Królewcu 30-go czerwca od pierwszej chwili oddane do dyspozycji stronom.

W odpowiedzi na powyższy komunikat w Journal des Debats ukazał się artykuł publicysty Gauvin'a streszczający przebieg pertraktacji polsko-litewskich od chwili wzmiankowanej decyzji

Zerwanie rokowań handlowych niemiecko-sowieckich

BERLIN (PAT.) 15.III. Komunikat Biura Wolffa o posiedzeniu gabinetu Rzeszy brzmi jak następuje:

wskazał ambasadorowie sowieccy w Berlinie na wzburzenie, które wywołał ten incydent, szczególnie w kołach zainteresowanych obrotem gospodarczym z Sowietami. Minister zakomunikował ambasadorowi, że wskutek sytuacji wytworzonej obecnie przez Sowiety, brak jest odpowiednich warunków dla pomysłowego wyniku narad gospodarczych niemiecko-sowieckich, odbywających się w Berlinie.

W związku z aresztowaniem inżynierów i techników niemieckich w Zagłębiu Donieckim Ambasador niemiecki w Moskwie otrzymał polecenie zarządzania od rządu sowieckiego natychmiastowych i dokładnych wyjaśnień, jakie konkretne zarzuty stawiane są aresztowanym i jakie są dowody ich winy. Jednocześnie na podstawie jakich motywów dokonano aresztowań.

Rząd Rzeszy uważa za wskazane zerwać rokowania, aż do chwili odwołania. Rząd Rzeszy ma nadzieję, że przez szybkie załatwienie tego incydentu powrócą podstawy do podjęcia na nowo narad berlińskich.

Pozatem gabinet Rzeszy wysunął żądanie zezwolenia konsulowi w Charkowie odwiedzenia uwięzionych.

Minister Spraw Zagranicznych

Delegat sowiecki powraca do domu

BERLIN (Pat) 15.III. „Vossische Zeitung” zapowiedział, że w związku z zerwaniem rokowań

handlowych niemiecko-sowieckich delegat Sowietów opuści Berlin w dniach najbliższych.

Inżynierów niemieckich uwięziono w Rostowie.

BERLIN (PAT) 15.III. W związku z aferą aresztowania inżynierów niemieckich Berliner Ta-

geblatt donosi z Moskwy, jakoby aresztowani znajdowali się w więzieniu w Rostowie n/Donem.

Konferencja w sprawie Tangeru odłożona

LONDYN (PAT) 15.III. Z Paryża donoszą, że wyznaczona na dziś konferencja w sprawie Tangeru z udziałem przedstawicieli Anglii, Hiszpanji, Włoch

Francji została odłożona. Na konferencji tej miano omówić tekst porozumienia franko-hiszpańskiego w sprawie Tangeru.

Oficjalne wyniki wyborów do Sejmu

WARSZAWA. (PAT) 15.III. Główna Komisja Wyborcza odbyła dziś pod przewodnictwem Generalnego Komisarza Wyborczego Wiceministra Cara posiedzenie, na którym zatwierdziła następujące wyniki do Sejmu:

Lista Nr. 1 Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem—102 mandaty; Lista Nr. 2 Polska Partja Socjalistyczna—52 mandaty; lista № 3—P.S.L. Wyzwolenia 34 mandaty; lista № 7 N. P. R. P.—Prawica—9 mandat; lista № 8 Ukr. Wl. Rob. Socj. Zjed., Sel —Rob—Prawica—4 mandaty; lista № 10 Str. Chłopskie—21 mandaty; lista № 13 Jedność Robotniczo Chłopska (komuniści)—5 mandaty; lista № 14—Związek Chłopski—3 mandaty; lista № 17—Zjednoczenie Narodowe Żydowskie w Małopolsce—6 mandaty; lista № 18—Blok Mniejszości Narodowych—45 mandaty; lista № 19 Sel. Rob.—Lewica—3 mandaty; lista 20 Ruska—R. N. O. 1 mandat; lista 21—Narodowo Państwowy Blok Pracy—4 mandaty; lista Nr. 22—Blok Wyborczy Ukraińskich Socjalistycznych Włościan i Robotników—8 mandaty; lista Nr. 24—Blok Katolicko Narodowy—31 mandaty; lista Nr. 25—Polski Blok Katolicki P. S. L. Piast i Ch. D.—28 mandaty; lista Nr. 26—ukraińska partja pracy—1 mandat; lista Nr. 30 Gospodarcza Unja Ziem Wschodnich—3 mandaty.

Różne listy lokalne 12 mandaty.

Z list okręgowych, które przyłączono do odpowiednich list państwowych, przeprowadzono w całym państwie 360 posłów.

Na listy państwowe przypada 72 mandaty, które podzielono w sposób następujący: lista Nr 1 — 23 mandaty, lista Nr 2 — 12, lista Nr 3 — 7 mandaty, lista Nr 7 — 2 mandaty, lista Nr 10 — 4 mandaty, lista Nr 18 — 10 mandaty, lista Nr 22 — 1 mandat, lista Nr 24 — 7 mandaty, lista Nr 25 — 6 mandaty.

Wobec powyższego oficjalne wyniki wyborów do Sejmu przedstawiają się jak następuje:

Lista Nr. 1 z list okręgowych	102 mand.	z listy państw.	23,	razem	125
" 2	" 52	" 12	" 64		
" 3	" 34	" 7	" 41		
" 7	" 9	" 2	" 11		
" 8	" 4	" —	" 4		
" 10	" 21	" 4	" 25		
" 13	" 5	" —	" 5		
" 14	" 3	" —	" 3		
" 17	" 6	" —	" 6		
" 18	" 45	" 10	" 55		
" 19	" 3	" —	" 3		
" 20	" 1	" —	" 1		
" 21	" 4	" —	" 4		
" 22	" 8	" 1	" 9		
" 24	" 31	" 7	" 38		
" 25	" 28	" 6	" 34		
" 26	" 1	" —	" 1		
" 30	" 3	" —	" 3		

Różne listy lokalne 12
Razem z list okręgowych 372 mandaty.
Ogółem 444 mandaty.

Narodowe święto Węgier

WARSZAWA (Pat) 15.III. Całostwo z inicjatywy konsula węgierskiego, na którym obecni rocznicę 80-cio lecia nadania byli przedstawiciele władz T-wa ustawy konstytucyjnej. W związku z temi uroczystościami odbyło się w katedrze krakowskiej solenne nabożeństwo węgierskiej.

K U P O N

na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogródzkiego”.
Wyciąć i załaczyć do listu.

Marszałek Piłsudski o najbliższych pracach Sejmu

WARSZAWA (tel. wł.) 15.III. W uzupełnieniu wiadomości o zebraniu u pułk. Sławka komunikuje, że Marsz. Piłsudski w rozmowach prywatnych zwraca uwagę na konieczność natychmiastowego zatwierdzenia projektu budżetowego na pierwszy kwartał roku budżetowego od 30-go marca do 30-go czerwca, aby nie stwarzać stanu ex lex i aby móc w tym czasie uchwalić budżet.

W Sejmie i Rządzie, gdyż uchwalenie budżetu w ciągu pięciu miesięcy w Sejmie i opracowanie go przez cztery miesiące w łonie Rządu jest szkodliwe. Marszałek wskazał dalej na konieczność zmiany regulaminu Sejmowego, mówiąc przytem o konieczności zniżenia Konwentu Senjorów.

Pułk. Sławek prezesem B. B. W. R.

WARSZAWA, 15.III. (tel. wł.) Jak się dowiadujemy, prezesem B. B. W. R. ma zostać pułk. Sławek do przyjdum zaś we-

szliby pp. ks. Radziwiłł, Lęchnicki, mjr. Kościalkowski i Zaglewicz.

B. B. W. R. obsadza niektóre komisje sejmowe

WARSZAWA, 15.III. (tel. wł.) B. B. W. R. jako najliczniejszy w Sejmie zamierza obsadzić stanowiska przewodniczących niektórych komisji sejmowych. I tak komisje budżetowa objął

pos. Byrka. Komisję konstytucyjną prof. Kochanowski. Komisję regulaminową i administracyjną będą mieli również przewodniczącymi z ramienia jednynki.

Kandydatury

jedynki na wicemarszałków

WARSZAWA (tel. wł.) 15.III. Na stanowisko wicemarszałka Sejmu z ramienia BBWR wysu-

wane są kandydatury posła Kościalkowskiego i posła Targowskiego.

Partja Pracy współpracować będzie z B. B. W. R.

WARSZAWA, 15.III. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się posiedzenie Partji Pracy pod przewodnictwem preesa, pos. Kościalkowskiego na którym jednogłośnie stwierdzono, iż ze względu państwowy Bezpartyjny Blok

Współpracy z Rządem powinien występować zwracając, wobec czego Partja Pracy na terenie Sejmu nie wystąpi jako organizacja, lecz będzie współpracować z B. B. W. R.

Odłożenie rokowań handlowych polsko-niemieckich

BERLIN, (tel. własn.) 15.III. Dzisiaj przed południem posiedzenie gabinetu Rzeszy poświęcone było omówieniu zagadnienia polsko-niemieckich rokowań handlowych.

Ministe Stressemann zreferował rozmowę odbytą w Genewie z ministrem Zaleskim poczem przewodniczący delegacji niemieckiej w Warszawie dr. Hermes złożył sprawozdanie o przebiegu i wynikach konferencji w Warszawie.

W obradach uczestniczył poseł niemiecki w Warszawie Rauscher.

Gabinet doszedł jednomyślnie do przekonania, że doprowadzenie do porozumienia gospodarczego polsko-niemieckiego jest niemożliwe ze względu na znane sprzeczne tendencje jakie nurtują w rządzie niemieckim. W tych warunkach korzystne ukształtowanie się rokowań będzie możliwe po rozwiązaniu obecnego Reichstagu i utworzenia rządu zdolnego przyjąć wiążące zobowiązania.

Wobec tego należy się liczyć z odłożeniem rokowań, aż do chwili wyjeżdżenia się wewnątrzno-politycznej konstelacji w Niemczech.

Wobec tego należy się liczyć z odłożeniem rokowań, aż do chwili wyjeżdżenia się wewnątrzno-politycznej konstelacji w Niemczech.

Przygotowania do obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego.

BUDAPEST, (PAT) 15.III. Pod przewodnictwem posła polskiego na Węgrzech Michalowskiego utworzony został Komitet obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego, który postanowił zebrać składki na dar imienny i w dniu 19-go marca wysłać depe-

szę holdowniczą do Dostojnego Solenizanta. WARSZAWA, (PAT) 15.III. Z całej Polski napływają wiadomości o uroczystych przygotowaniach do godnego obchodu 19-go marca imienia Marszałka Piłsudskiego.

Zyczenia Brianda dla Zaleskiego

WARSZAWA (tel. wł.) 15.III. Z powodu wybrania ministra Zaleskiego do Senatu nadzła depesza od ministra spraw zagranicznych Francji, Brianda, następującej treści: Jego Exceleja Minister Spraw Zagranicznych Zaleski, Warszawa. Proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia z powodu Pańskiego wyboru do Senatu

W odpowiedzi na powyższą depeszę, minister Zaleski wysłał następujący telegram: Jego Exceleja Minister Spraw Zagranicznych Briand, Paryż. Głęboko wzruszony zyczliwymi względami proszę Jego Exceleję o przyjęcie moich szczerzych wyrazów podziękowania.

Briand.

Zaleski.

Proces Hromady w Wilnie

Dziesiąty dzień rozpraw

(Telefonom od sobotniego korespondenta z Wilna)

W dziesiątym dniu procesu Hromady zeznaje św. Aleksander. Świadek dzieli działalność Hromady na trzy działy:

1) propagandowy, zajmujący się zakłócaniem pism białoruskich, 2) popularyzatorski, zaznaczający ideę Hromady w kierunku aktywniejszego udziału mas 3) poruszającego wszystkie spręży-ny dla pobudzenia całego ludu białoruskiego i nastawienia go wrogo w stosunku do państwowości polskiej.

Ożywianie do procesu wprowadza św. Studnicki, dyrektor archiwum państwowego w Wilnie. Zeznaje on, że znał oskarżonego Luckiewicza, jako najuczciwszego człowieka. W ostatnich czasach przekonał się, że się pomylił, gdyż oskarżony był zdecydowanym wrogiem Polski.

Według świadka nie wykulczonem jest, że Luckiewicz, pracował na dwie strony i był może agentem niemieckim. Słowa te wywołują olbrzymie wzburzenie na ławach obrońców.

Pada słowo: „Bezczelność”. Przewodniczący przywołuje do porządku obrońców i publiczność. W dalszym ciągu wygłasza się dłuższa polemika w kwestji wydawnictwa „Mamon”. Chodzi o to, że ze czasu okupacji niemieckiej, generalny sztab miał to pismo wydawać w celu zwalczania Idel wielkiej Polski.

Prowadził to pismo według zeznań świadka oskarżony Luckiewicz. Również świadek stawia pytanie czy świadek słyszał coś o wychodzącym w Łodzi piśmie „Godzina Polski”, znanego populacem „Godziną”.

Świadek przyznaje, że znał. Po św. Studnickim zeznawo szereg osób, jak drukarze którzy pracowali w wydawnictwach białoruskich oraz św. Dojledo. Zeznania jednak nie wnoszą do procesu nic nowego.

Na tem rozprawy odroczone. Jutro zeznawać będzie radca wojew. wydz. bezpieczeństwa p. Bakowski.

PRZEGLĄD PRASY

Echa

Echa wyborcze na długo jeszcze będą tematem rozważań prasy. Wśród prasy warszawskiej prym dierży „Robotnik” omawiając przyczyny klęski Endecji sęga do pierwszych dni odzyskania niepodległości.

Endecja popełniła tragiczne głupstwo, że w końcu 1918 r. odrzuciła propozycję współpracy, i jedynie zaoferowaną jej przez Piłsudskiego.

Usunąć się musiała bo:

Endecja była zromą życia polskiego. Wyrosła ona i okrzepła na godzicie wobec najęźdźców. A gdy Polska odzyskała niepodległość, endecja miała się na wszystkich i wszystkim, co nie chciało iść w jej ogonie. Klęska endecji oczyszcza atmosferę polityczną i dla higieny życia publicznego ma doniosłe znaczenie.

Endecja nie mając za sobą żadnych wyników w pracy państwowo-wzrocznej do wyborów szła z szumnym hasłem obrony katolicyzmu. Jak zaś z bliska wygląda katolicyzm tych panów podaje „Kurier Wileński”.

Miłość i szacunek dla Kościoła? Ależ to same osoby, głoszące o obawy sędobw cywilnych nie mogą się zdobyć na żaden odruch popiełnienia za zachowanie rozwodowe na Zawalej. (Konsystorz ewangelicki). Przeciwnie honorami, szacunkiem i zaszczytami obdarzają ludzi, którzy jawnie i czynicznie podęptali tenże Kościół Katolicki, będący dla szer konserwatywnych standardem; towarzyszyki nigdy nie spotkali się z ludźmi z najmniejszą nawet odruchem popiełnienia.

W wczorajszym oświadczeniu Piłsudskiego o współpracy z przyszłym Sejmem i o wice-premierze Bartku jako kandydacie na Marszałka Sejmu „Gazeta Poranna dawniej 2 grosze” widzi zapowiedź z konstrukcji gabinetu i uważa:

Iz w wypadku objęcia przez p. Bartka stanowiska marszałka Sejmu, najprawdopodobniej złoży on także wicepremjera, co sventualnie zbliżyłby się z zapowiedzianą przez kole rządową częścią reformy konstrukcji gabinetu. O następcy p. Bartka będzie jednak można mówić konkretnie po ukonstytuowaniu się przyjdum Sejmu.

W sferach, które lubią układać horoskopy polityczne, nazwisko gen. Góreckiego, jako domniemanego przyszłego wicepremjera cieszy się największym wzięciem.

„Rzeczpospolita” nie wspomina ani słówkiem o kandydacie podkreśla jednak, wybitną rolę marszałka Sejmu wólprowy Sejmu z rządem.

Sam obiór marszałka Sejmu będzie pierwszym, a zarazem bardzo ważnym krokiem naprzód w tym kierunku. Od marszałka bowiem należy kierownictwo prac Sejmu i reprezentanta jego nazwaną, ale mediatora pomiędzy parlamentem a rządem zależeć będzie w dalszym stopniu stosunek obu władz do siebie.

O kandydaturze zaś na marszałka Senatu pisze:

O urzędzie marszałka Senatu jesteśmy pewni, batalij szcudnej nie będzie. W Senacie zasiada nobilitne towarzystwo, starsze wiekiem, o znacznie mniejszym temperamencie i ambicjach politycznych. Zbiórą się naś patres conscripti ze wszystkich obozów, poważnie pogadają ze sobą i przypuszczalnie znaczną większość zgodzą się na jednego kandydata, Wymieniają a nazwisko ministra Augusta Zaleskiego.

Naszem zdaniem tak jedna jak i druga kandydatna są najodpowiedniejsze choćby tylko dla tego, że osławdzili się za nieimi Marszałek Piłsudski, który „słów wiatr nie ruca”.

OGRODNIK potrzebny zaraz. Zgłaszać się: Adampol gm. Niehniewicz, Preparanda Nauczycielska.

Co słychać nowego?

16 Piątek

Dzisiaj: Abrahama
Jutro: Józefa z Arymatej
Wschód słońca: 5:34
Zachód „ 5:20
Długość dnia 11 godz. 46 min

Przyjęcia u p. Wojewody

W dniu 15 b. m. Pan Wojewoda przjął: Naczelnika Izby Skarbowej w Brześciu p. Starczewskiego w sprawie budowy gmachu dla Izby Skarbowej w Nowogródku.

Następnie pp. posłów: Konstantego Rudolowskiego, Edwarda Taurugińskiego i Józefa Mokreckiego.

Ks. Olszańskiego, proboszcza z Horodyszca pow. baranowickiego w sprawie odbudowy kościoła parafjalnego w Horodyszczu, zniszczonego podczas wojny światowej.

PP. Salmonowicza i Jaroszewskiego w sprawie obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego.

Powrót p. Wicewojewody

W dniu dzisiejszym wraca z Warszawy wicewojewoda p. Franciszek Godlewski.

Obrazy Wojewódzkiej Komisji Rolnej.

W Urzędzie Wojewódzkim odbyło się wczoraj pod przewodnictwem p. Wojewody Bezczo-wicza posiedzenie Wojewódzkiej Komisji Rolnej, w którym wzięli udział pp. naczelnik Wydziału Rolnego Bokun, Malski, Jeliński, Rodulowski, Bogatkowski, Strzałkowski, Taurugiński, Moliński, Brochoccki, Tendziagolski, Soroka, Mokrecki, Kokoński i star. Stenzel. Po otwarciu posiedzenia przystąpiono do porządku dziennego, który zawierał następujące punkty: 1) Za-galenie 2) przystosowanie czyn-nika instruktorskiego do szyb-zego rozwoju życia gospodar-czego na wsi, 3) Sprawa wystaw i pokazów w roku 1928, 4) Ujed-nostajnienie pracy Związków Rewizyjnych na terenie województwa nowogródzkiego, 5) sprawy bieżące, 6) wolne wnioski.

W wyniku obrad powzięto szereg decyzji, treść których podamy w jednym z następnych numerów naszego pisma.

W poniedziałek święta nie będzie.

Wobec krążących w mieście pogłosek, że w poniedziałek dnia 19 b. m. mają być zamknięte sklepy i o odwołaniu targu, zaznaczamy, że pogłoski te są bezpodstawne i żadnych zarządzeń o traktowaniu tego dnia, jako święta dotychczas nie było.

Odczyt o narodzie żydowskim.

Onegdaj w lokalu straży ogólnowej w Nowogródzie, wygłosił p. Peuzner Bella odczyt w języdowskim na temat: „Wrażenie o narodzie żydowskim we wszystkich dalekich krajach”. W referacie powyższym prelegentka zobrazowała, jak się organizują Żydzi w Ameryce, Anglii, Francji, Palestynie i innych krajach pod względem kulturalno-osiawotowym i przemysłowym, oraz swobody z jakich korzystają w krajach. Odczyt zgromadził przeszło 100 osób.

ZGINAŁ ZEGAREK

Dnia 14 b. m. zginął zegarek złoty nie kryty z łancuskiem (koła kiosku p. Michalskiego) własność p. Gryczyńskiego, rej. architekta, zamieszkałego w Nowogródzie przy ul. Kościelnej 39.

Uczniwy znalazca zechce zwrócić go właścicielowi za wynagrodzeniem.

Zapisujcie się na członków Koła Przyjaciół Akadem.

Jak Lida uczci Marsz. Piłsudskiego 18 i 19 marca

W poniedziałek dnia 12 b. m. odbyło się w Lidzie, w starostwie posiedzenie Komitetu obchodu imienin Marszałka J. Piłsudskiego, na którym ustalono następujący program:

Dnia 18 b. m. odbędzie się o godz. 9 m. 30 Msza św. w kościele parafjalnym, poczem

nastąpi defilada wojska i organizacji społecznych. O godz. 13 nastąpi Akademia w sali kina Nirwana.

Dnia 19 b. m. po mszy św. w kościele OO. Pijarów, wyruszy pochód zaś o godz. 13 powtórzona zostanie Akademia.

Molczadź nie pozostaje w tyle

Dnia 13 marca w Molczadzi na plebani katolickiej odbyło się zebranie przedstawicieli miasteczka w celu utworzenia komitetu ku czci obchodu imienin Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Obecnych było 13 osób. Nie stawił tylko przedstawiciel Związku Strzeleckiego. Na przewodniczącą zebrania jednogłośnie zaproszono ks. prob. Stanisława Węckiewicza.

Następnie został powołany komitet, który ma zająć się bli-

szemi szczegółami tej uroczystości; prezesem komitetu został wybrany p. Wójciewicz wójt gminy Molczadzi.

19.III o g. 10 ma odbyć się nabożeństwo we wszystkich świątyniach za pomyślność solenizanta, a następnie wyruszy pochód z placu kościelnego z orkiestrą na czele do sali urzędu gminy, gdzie odbędzie się Akademia ku czci Wskrziesiciela Polski. |

Przeszło pół miliona złotych zaliczki na budowę szkół, szpitali otrzymają powiaty baranowicki i lidzki.

Urząd Wojewódzki wystąpił w dn. 13 b. m. do Banku Gospodarstwa Krajowego z wnioskiem o wypłacenie zaliczki na pożyczki długoterminowe, które samorządy powiatów baranowickiego, lidzkiego uchwalily zaciągnąć na inwestycje.

Poniżej definitywnie przyznane pożyczek ze względu na formalności nie-może być szybko uakutecznione, udzielenie zaliczki dąłoby wyznaczyć Związek Komunalny wykorzystanie zbliżającego się sezonu budowlanego i przygotowania materiałów

do budowy. Samorządy powiatu baranowickiego zgłosiły zapotrzebowanie kredytów inwestycyjnych na sumę zł. 525.000 (bez miasta Baranowicz — z tego na gminy wiejskie przypada zł. 225.000 a na powiat zw. Kom. z. 300.000), samorządy pow. lidzkiego na sumę zł. 1.594.000 (m. Lida zł. 690.000, gminy wiejskie zł. 904.000). Kredyty wymienione mają być użyte przede wszystkim na budowę szkół, poczem na budowę szpitali, urzędów gminnych i domów ludowych.

Zakończenie kursu mleczarskiego przy Szkole Rolniczej w Niehniewiczach

Staraniem Związku Kółek Rolniczych Ziemi Nowogródzkiej, przy szkole Rolniczej w Niehniewiczach, prowadzonej przez wspomnianą organizację, został zorganizowany w grudniu roku ubiegłego trzecziesięczny kurs mleczarsko-hodowlany.

Celem kursu było uprzęstąpić i dopomódz żałożym ab-solwentom szkół rolniczych, oraz innym nie mającym środków na wyjazd w głąb kraju, a pragnącym swą wiedzę pogłębić z dziedziny mleczarstwa, w pracy na niwie społecznej wśród mieszkańców wsi, szkoląc ich jednocznie w mleczarstwie i hodowli.

Dzień 14 marca był dniem w którym wychowanek kursu w liczbie 24 złożył egzamin, który im otworzył podwoje do pracy ważnej i wnioślej.

Wykładowcami na kursach byli: pp. inż. Moliński Tedeusz, inż. Tendziagolski, Kopacewicz, Zasada Huszcza-Oksza, Pieslak, Pućciata i lekarz weterynaryj Pa-cyna, którzy ze swej strony dolożyli wszelkich starań, aby przygotować gruntownie wychowan-ków do przyszłej pracy.

To też przyszła praca tych ludzi najlepiej wykaże i oceni wy-siłek Związku Kółek.

Absolwentom kursów, życzy-my powodzenia w pracy.

Sprostowanie

W Nr. 37 z dnia 13 marca w podpisach pod odezwą Komitetu Obchodu Imienin Marszałka Piłsudskiego, przez przeoczenie zostało opuszczone nazwisko wiceprzewodniczącego Komitetu p. sędzię Parfjanowicza — co niniejszym prostujemy.

Na rynku Nowogródzkim

ZIEMIOPŁODY: za 100 kg. w złotych zyto 37,50—owies 43,75—gryka 42,50 jęczmień 43,75— pszenica 56,25 ziemniaki 12,50
ARZYKIŁY spożywcze ceny za 1 kg. Mąka pszenna 1,15 tytnia 45
CHLEB: tytni 65% 1,20
„ pszeny 1,20
„ razowy 1,35
KASZA: jęczmieńna 85, jaglana 1,00 gryczana, 1,10, manna 1,40
gloch 50, ryz 1,20
NABIAŁ: mleko 1 litr 1,40
masło 1 kg. 6,25, ser 1 kg. 1,30
Jaja po 1 sztuka 12 gr. sztuka
CUKIER: kryształ za 1 kg. 1,60
MIĘSO: wołowe za 1 kg. 2,00
baranie 1,80, cielęce 1,50, wieprz. 1,75
salona 3,90, sadio 3,90

Czy jesteś członkiem L.O.P.P.

OBWIESZCZENIE

Okręgowej Komisji Wyborczej № 61 w Nowogródzie

Podaję do wiadomości, że publiczne posiedzenie Okręgowej Komisji Wyborczej № 61 w celu ogłoszenia wyników wyborów do Senatu w Nowogródzkim Okręgu Wyborczym № 61 odbędzie się w dniu 16 marca 1928 r. o godzinie 12 w Urzędzie Wojewódzkim, pokój № 38 (sala posiedzeń).

(—) M. PARFJANOWICZ

Przewodniczący Okręg. Kom. Wyborczej № 61.

Nowogród, dnia 15.III 1928 r.

O znaczeniu dróg wodnych oceanicznych i śródlądowych dla mocarstwowego stanowiska Polski

(Dokończenie)

Na zwyczajnym rozwoju dróg śródlądowych Niemiec ch należał też szukać przyczyny, zdumiewającej zdolności Niemców do zmagania się w ciągu z górą czterech lat, niewiedząc o swiatem całym podczas wielkiej wojny. Jak wiemy, było to możliwe jedynie dzięki łatwości, z jaką wojska niemieckie były przetrzucane kolejami wciąż z jednego frontu na drugi, z jednego odcinka na inny. Zostało to też osiągnięte w całej pełni tylko dzięki temu, że przewóz wszystkich ładunków na potrzeby przemysłu wojennego, na potrzeby cywilnej ludności kraju, na wyżywienie i zaopatrzenie w amunicję armii.

wzięła na siebie owa wspólna, rozwinęta, potężna żegluga śródlądowa.

Musimy więc wzorem Niemiec dbać ze wszystkich sił o nasze drogi śródlądowe, starać się o ich uregulowanie, rozszerzać stare kanały, budować nowe, budować handlową flotę śródlądową. Powinniśmy niedopuszczać, aby nasze arterie wodne zaniedbywane były i dziczały. Jak dla przykładu stoi ta rzecz chociażby

na rzece Szczarce dowód zupełnego niedocenienia

przez obywateli znaczenia dróg wodnych. Brzegi nie oczyszczono, stuletnie dęby, olbrzymie sosny i jodły zapadają do rzeki. Przyrzucaliśmy się do przechodzenia około nich prawie z zamkniętymi oczyma.

Państwowy Zarząd posiada nieduże środki

do czyszczenia nurtu: znana wszystkim prądówka, stojąca obecnie na kanale przy dambie, nie wystarczy dla tych celów, o ile nie będzie ujawniona dobra wola nadbrzeżnych właścicieli w oczyszczeniu pasa conajmniej 10 mtr. szer. ze strony wklęsłych brzegów.

Ogólnym potrzebom ruchu polskiego, służąc jednocześnie podziwioł produktom krajowych, wewnątrz kraju, wywozowi w kierunku morza, w kierunku Niemiec i Rosji i nareszcie importowi odpowiadają dwie osie hydrauliczne:

północno-południowa i os hydrauliczna wschodnio-zachodnia,

tworzą one podstawę polskiej sieci żaglowej.

Ten system krzyżowy mógłby być w przyszłości uzupełniony przez regulację innych dróg żaglowych, jak np. połączenie Niemien—Prypęcz przez Jasiółde, ulepszonej kanał Ogińskiego i rz. Szczarę.

Wydatki bezpośrednie dla ulepszenia dróg żeglowych obsługujących Polesie, obciążając jedynie budżet Państwa, nie mogą być obecnie uzasadnione i nie mogą być prowadzone w większym zakresie przed regulacją Wisły.

Jeżeli nieznanym kosztem można było uregulować drogi wodne Polesia, realizując jednocześnie gruntowne melioracje dla celów rolnictwa, to operacja ta mogłaby stać się bezpośrednio rentowną.

Tak się ma sprawa w wypadku z kanałem Królewskim i Prypęcz, których regulacja pozwoli osuszyć Polesie,

zwiększyć jego produkcję w szerszym rozmiarach i zwiększyć przewozy ilościowo.

Ten wzrost wymiany ze swej strony usprawniwaliby regulację rzek polskich i połączenie ich z Wisłą.

Z Dziennika Ustaw Nr. 17 z dn. 21.11.28 r. poz. 143 dowiadujemy się, iż zostało utworzone biuro projektów melioracji Polesia, które to biuro opracowuje szczegółowe regulacje, rozpatrując kwestię pod podwójnym kątem widzenia: transportowym i rolniczym.

Kanał Ogińskiego od osiemnastego wieku łączy Prypęcz z Niemnem przez Jasiółde i Szczarę. Drogi te wodne przy sprzyjających warunkach dostępne są dla małych statków, lecz głównym ich czynnikiem jest spław tratw z drzewem od Polesia do portu Gdańskiego.

Na rz. Szczarce są proste ruchome jazy, a żegluga i

spław odbywa się przy pomocy spiętrzenia i spuszczenia wody.

W tym celu na przestrzeni 110 km. rz. Szczarę jest obecnie odbudowanych 7 jazów, które spiętrzają wodę w takim stopniu, iż przy niskich stanach długotrwałych spław i żegluga mogłyby mieć zabezpieczoną głębokość w granicach od 60 do 70 cm., o ile istniałby w dalszym ciągu zbiornik zasilający te rzeki, który był cały czas czynny przed wojną i rz. Szczarę była stale zdolna do spławu.

Obecnie damby zbiornika tego są rozkopane, koryto rz. Hrywdy odprowadzone jest samowolnie do rz. Szczarę w nowe ujście, przez to rz. Szczarę przy niskich letnich poziomach w ciągu półtora do dwóch miesięcy jest niezdolna do spławu z braku potrzebnych głębokości (protokół obrad w dniu 31 maja 1927 r. osób zainteresowanych w utrzymaniu spławności rz. Szczarę).

Od ostatniego jazu na rz. Szczarce pod Słonimem do ujścia na przestrzeni 114 km. rzeka nie posiada jazów. Rząd rosyjski w ciągu kilkunastu lat regulował tę przestrzeń rzeki i obecnie jest uregulowane 1508 km.

Miano na względzie osiągnąć tranzytowe głębokości takie same jak i na górnej częściowo skanalizowanej jazami rzece, t. j. od 60 do 70 cm. przy niskich stanach długotrwałych. Praktyka istnienia tych robót regulacyjnych dała oczekiwane rezultaty: gdzie uregulowano, tam głęboko, lecz pozostały jeszcze miejsca bardzo płytkie, gdzie tranzytowy spław napotyka wielkie trudności.

Zadaniem dalszych robót regulacyjnych powinno być osiągnięcie wskazanych wyżej głębokości przy niskim poziomie na następujących mieliznach:

Skrundzie, Trofimowicze, Mała Wola, Wielka Wola, wies Pleszczanka i Karole.

Umocować bardzo zerwane wklęsłe brzegi w miejscowościach Szpil i Skrundzie. Oprócz tego rok rocznie trzeba mieć kredyty na naprawę poprzednio wzniesionych przez rosyjan robót regulacyjnych.

Na podstawie rozporządzenia Dyrekcji Dróg w Wilnie przystąpiono do robót regulacyjnych na przemiałach w Trofimowiczach i Wielkiej Woli. W osnowie jednakże wszystkich zapierzeń

podtrzymanie przynajmniej w dawnym rozmiarze spławu na rz. Szczarce,

zachodzi konieczność przede-

wszystkiem urządzeniu zbiornika, zasilającego wodę w ujściu rz. Hrywdy w jakim celu zachodzi potrzeba wykonania następujących robót.

1) Dla ponownego zasilenia zbiornika wodą z Hrywdy w nowym przekopanym korycie jej zbudować spiętrzającą wodę jaz.

2) Dla utrzymania w zbiorniku wody należy zrobić w grobli Gnojno — Czemioly, okalającej zbiornik, upust.

O ile nieznosne warunki istnienia przez rząd kowieński zostaną uregulowane, to

droga wodna przez Szczarę do portów przy ujściu Niemna, zostanie odkryta nie tylko dla miejscowego, lecz i dla masowego tranzytowego transportu materiałów drzewnych z kanału Ogińskiego i dorzecza Dniepru.

Roboty na rz. Szczarce w tak ciężkich warunkach dla Skarbu, mają bardzo doniosłe znaczenie dla miejscowej ludności, która znajduje pracę przy robotach żaglowych, a szczególnie potem przy urzeczywistnieniu spławu tratw, które to zajęcie na kresach daje możliwość wieśniakowi zdobyć grosz dla zaspokojenia swoich potrzeb i opłacenia podatków. Uniesplawienie więc rz. Szczarę na przeciąg półtora do dwóch miesięcy wobec niezdolności zasilającego zbiornika wody pod wielką bardzo ważnymi względami jest nieopóźnane, natomiast uporządkowanie dróg wodnych na kresach ma bardzo ważne znaczenie ekonomiczne i strategiczne.

Postulaty przemysłowców leśnych.

po referacie p. inż. Koltana został odczytany niżej podany protokół obrad osób, zainteresowanych w utrzymaniu spławności Szczarę w takich rozmiarach, jak to było do roku 1915-go.

1) Do roku 1919-go regulację rz. Szczarce przepełniano tranzytem w stronę Niemna około 2000 tratw,

dla normalnego ruchu których potrzebne były głębokości na drodze wodnej 0,7¹⁰ m. Przy wysokich wiosennych wodach, po przejściu lodów, nie można było korzystać z rzeki, wobec tego, że brzegi są niskie i zatopiane, woda szeroko rozlewała się i tratwy zanosi na łąki, przez co spław rozpoczyna się dopiero kiedy spadnie woda i rzeka wejdzie znów w swoje normalne brzegi.

2) Na rz. Szczarce między jazami istnieją bardzo płytkie miejsca, gdzie głębokości w przeciągu kilku letnich miesięcy prawie rok rocznie poniżają się do 0,25 m.

Spiętrzenie wody na jazach jest ponad 20 cm.

(Nr. 7 — 10 jazów) i najwyższe spiętrzenie do 2 m. wody nie pokrywa tych mielizn. Główne z tych mielizn są następujące: „Planty” pod Bytaniem, „Ułhy” niżej jazu Nr. 6, „Szydłowice” niżej jazu Nr. 9.

3) Niżej Stonima głębokości w letnich miesiącach zmniejszają się również do 0,25 m. Są to długie przemiały w Trochimowiczach, Wielkiej Woli, Pleszczance, na nieuregulowanych częściach rzeki i szereg mielizn mniej znacznych, zdarzających się czasowo na innych przestrzeniach rzeki, gdzie już były wykonane roboty regulacyjne.

4) Dla zabezpieczenia rzeki dostateczną dla spławu głębo-

kością, przystąpił do urzeczywistnienia projektu budowy zbiornika wodnego o pojemności 2000000 m³.

W czerwcu, lipcu i sierpniu, Zarząd Dróg Wodnych w Stonimie powiadamiał zainteresowanych przemysłowców leśnych o dniach spuszczenia ze zbiornika, zasilającej rzeki, wody i przeciętnie co dziesięć dni zapas takowej puszczano do Szczarę; na mieliznach głębokość do dni 10 podnosiła się aż do 0,50 m., zabezpieczając swobodny przepływ tratw; tak manipulując dawano możliwość korzystać z tranzytowej drogi wodnej kanału Ogińskiego i rz. Szczarę do Niemna.

5) Na omawianej drodze wodnej i jednym z punktów dojazdowych do stacji kolejowej jest stacja „Domanowo” nad Hrywdą.

Rokrocznie około dwustu tratw, spławianych z górnej Szczarę i kanału Ogińskiego

spiętrzoną wodą na Hrywdzie przez upust powyżej jazu Nr. 7 dostarczano do stacji „Domanowo”

i tam je wyładowywano na brzeg przy wodociągu stacyjnym; były to przeważnie materiały leśne, używane w gospodarce eksploatacji kolei państwowej.

Oprócz tego

po całej rzece Hrywdzie spławiano drzewo budulcowe z puszczy Kosowskich,

formowano je w większe tratwy na spiętrzonej części rzeki Hrywdy dla dalszej drogi do Niemna.

6) Zainteresowani przemysłowcy leśni zaniepokojeni są istniejącym obecnie stanem rzeczy, że budowie spiętrzającą wodę na rzece Hrywdzie nie są obecnie powojnie odbudowane, natomiast prowadzą się przy ujściu rzeki Hrywdy roboty ziemne, związane z rozkopaniem istniejących przed wojną budowli, służących dla spiętrzenia wody.

Na podstawie powyższych uмотowywanych oświadczeń, przemysłowcy leśni niżej proszą Zarząd Dróg Wodnych w Stonimie przedsięwziąć następujące środki zaradcze:

1) Uzyskać kredyt i odbudować jaz i upust przy ujściu rz. Hrywdy, w przeciwnym razie rz. Szczarę stanie się drogą wodną z której można będzie korzystać tylko po wysokej wadzie w kwietniu i maju, będzie więc to rzeka tylko czasowo sprawna.

2) Przedstawić wniosek do władz II instancji o zaprzestanie prowadzenia robót u ujścia rz. Hrywdy, które to roboty wpływają na uszkodzenie istniejącego zbiornika wody i znacznie utrudniają, a może nawet uniemożliwiają korzystanie z rzeki Hrywdy w pobliżu jej ujścia dla urzeczywistnienia po niej spławu i przewożenia tratw w takich rozmiarach, jak to było przed wojną.

Uchwała Sejmiku Słonimskiego

Przew. Sejmiku p. Wł. Henszel reasumując powyższe, podkreślił konieczność utrzymania spławności rzeki Szczarę dla zaspokojenia najniezbędniejszych potrzeb życia codziennego.

Po wysłuchaniu referatu i przemówieniu p. Przewodniczącego, Sejmik Słonimski powziął następującą uchwałę.

„Z uwag na to, że osuszenie rz. Hrywdy, dopływu rze-

RADJO PROGRAM

WARSZAWA (FALA 1111).

Piątek 16 marca

- 12.00. Sygnal czasu, komunikat lotniczo - meteorologiczny, oraz nadprogram.
- 15.00—15.30. Przerwa.
- 15.30—15.45. Komunikaty: meteorologiczne, gospodarcze, samorządowe, oraz nadprogram.
- 16.20—16.40. Przegląd wydawnictw periodycznych — omówi Henryk Mościcki.
- 16.40—17.05. Odczyt p. t. „O robakach u dzieci” (Dział „Hygieny i Medycyna”) — wygl. dr. Trenkner.
- 17.05—17.20. Przerwa.
- 17.20—17.45. Transmisja z Krakowa. Odczyt p. t. „Do źródeł ukraińskiej twórczości literackiej” — wygl. prof. Un. Jag. Bohdan Lebski.
- 17.45. Transmisja z Wilna.
- 18.55—19.05. Przerwa.
- 19.05—19.15. Komunikat rolniczy, oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej.
- 19.15—19.30. Rozmaitości.
- 19.30—19.55. Odczyt p. t. „Żyzność gleb a ich urodzajność”. (Dział „Rolnictwo”) — wygl. prof. Stanisław Miklaszewski.
- 19.55—20.15. Pogadanka Muzyczna z cyklu „Dzieje muzyki” — wygl. St. Niewiadomski.
- 20.15. Transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonii „Warszawskiej” w sprawie biuletynu „Messenger Polonaise” w języku francuskim.
- 22.00—22.05. Sygnal czasu i komunikat lotniczo - meteorologiczny.
- 22.05—22.20. Komunikaty P.A.T.
- 22.20—22.30. Komunikaty: policyjne, sportowe, oraz nadprogram.

GIEŁDA

pieniężna i towarowa

DEWIZY: N. Jork 8,91, Zurich 171,63, Londyn 43,48a/4—43,49, Paryż 35,09, Francja 26,41 1/2. Tendencja utrzymana. Ruble złote — 4,75. Dolary w prywatnym obrocie — 8,88 1/2.

Papiery procentowe

5% premjowa 69 — 69a/4
6% dolarowa 85 1/2 — 85
10% — kolejowa 103—102 1/2
5% — konwersyjna — 67,1
5% — kolejowa 62 — 62 1/2
8% Bank Gosp. Kraj. 94
9% — Rolny 94
4 1/2% ziemskie 56,20—56,25
8% — ziemskie 79,25—79,40—79,35
8% — ziemskie 82
5% — miejskie 62,50—
4% — miejskie 94 1/2 94,75.

Złoty polski na giełdach zagranicznych w dn. 14 b. m.

osiągnął za 100 złotych
Gdańsk 57,43—57,58, Berlin 46 35—47,05, N. Jork 11,25, Zurich 57,80, Londyn 43,48, Praga 37,50

Akcje

Bank Dyskontowy 138.
Handlowy 123.
Polski 148 1/2 — 148.
Zachodni 32 1/2
Zw. Spół. Zarob.
Siła i Światło 116.
Kwifer 4
Węgier 57
Nobel 38, 39,50 —
Lilpop 41a/4
Modrzejew 46,25—46,80
Starachowice 66a/4—67,25
Borkowski 197,5 — 192,25 — 19,59
Firley 59 — 59,50.
Zawiercie 32
Wysoka 156.
Ostrowieckie — 85 1/2 — 85
Cegielski — 43.
Zieleniewski — 171.
Pocisk — 11,73
Tendencja na akcje słaba.

li Szczarę oraz zbiornika wody, zasilającego rzekę Szczarę dokonane w latach ubiegłych, ujemnie wpłynęło nie tylko na spławność rzeki Szczarę, Sejmik Słonimski poleca wydziałowi powiatowemu prosić pana Wojewodę o ingerencję w władz miarodajnych zaprzestania robót u ujścia rz. Hrywdy, które doszczętnie zrujnowały istniejący zbiornik i uniemożliwiają korzystanie z rz. Hrywdy, oraz przywrócenia rz. Szczarę charakteru rzeki spławnej przez odbudowanie jazu i upustu przy ujściu rzeki Hrywdy.”